

„EDINOST“
izhaja po trikrat na teden v šestih iz-
dankih ob **torških, četrških**
in sobotah. Zjutranje izdanje iz-
haja ob 6. uri zjutraj, večerno pa ob 7.
uri večer. — Obojno izdanje stane:
za 12 mesecev . . . 3.00, izven Avstrije f. 1.40
za 6 mesecev . . . 1.50, „**na pol leta**“ . . . 80.
na vsa leta . . . 10.— „**na leto**“ . . . 16.—
Na naročbe brez priložne naročilne se
ne jemlje ozir.
Posamične številke se dobivajo v pro-
dajalnicah tobaka v Trstu po 3 avč.,
v Gorici po 3 avč. Sobotno večerno
izdanje v Trstu 3 avč., v Gorici 4 avč.

EDINOST

Glasilo slovenskega političnega društva za Primorako.

Oglašajo se računsko po tarifu v petiti; za
naslove z debelimi črkami se plačuje
prostor, kolikor obsega zavednih vrstic.
Poslana osmrtina in javnozahvale, do-
mači oglašaji itd. se računajo po pogodbi.

Vsi dopisi naj se pošiljajo uredništvu:
ulica Caserma št. 13. Vsako pismo mora
biti frankovano, ker nefrankovana se ne
sprejema. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnino, reklamacije in oglašje spre-
jema **upravnništvo** ulica Caserma 13.
Odprte reklamacije so prosto poštnine.

„V edinosti je moč!“

Razmere med poslancem in volilci.

O razmerju med poslancem in njega vo-
lilci razširjeni so jako različni nazori kakor
sploh o vsaki stvari.

Jedni menijo, da poslanec bôdi le izvr-
ševalni organ volje svojih volilcev in nič dru-
tega. V ta namen mu je poizvedovati o žel-
jah in potrebah svojih volilcev, ter iste pred-
lagati in zastopati v parlamentu in nasproti
vladi.

Drugi menijo zopet, da poslanec ima
popolno svobodno roko v izvrševanju svojega
mandata. Kajti — tako argumentirajo ti po-
slednji — volilci so, izročitvi poslancu man-
dat, istemu izrekli popolno zaupanje ter mu
poverili svojo usodo. Mimo tega je poslanec,
izvet navadno iz sveta dotičnega okraja, in-
teligentnejši nego ogromna večina volilcev.
Glavni argument, kojega navajajo za popolno
svobodo in nezavisnost poslanca od svojih
volilcev, je pa naslednji:

Poslanec je na licu mesta parlamentar-
nih borb, on pozna dobro vse sakulane taj-
ne in strankarske spletke; po takem more le
on in jedini on presojati, koliko in kaj je
mogoče doseči in kakó treba ukreniti, da do-
sežemo vsaj to, kar se sploh dá doseči pri
obstoječih okoliščinah.

Kakor vidimo, sti si dijametralno nas-
protni razširjeni menenji o razmerju med po-
slancem in njega volilci. Mi pa menimo, da
je tudi ob tem vprašanju najprimernejša, naj-
umestnejša in najpravičnejša — slika
sreda. Mi ne bi mogli dati absolutno prav ni
jedni ni drugi strani.

Menenje, da poslanec mora poštovati že-
lje in nazore svojih volilcev, je — tako so-
dimo mi — povsem opravičeno. Kajti,
ako ne bi bilo takó, potem ne bi mogli niti
govoriti o javnem menenju, tej pod-
lagi konstitucionalnega in ljudskega zastopa.

Kakovo je načelo konstitucionalnemu in
ustavnemu življenju? Gotovo le-ta, da po-
daniki pótém svojih poslancev de-
lé vladarsko oblast se svojim kon-
stitucionalnem monarhom. V ustavni državi
sta torej nekako združena monarhijski in lju-
dovladni princip; krona ima svoje nedota-
kljive prerogative (prepravice) in vrhovno
oblast, nlasti kar se dostaje velike splošne
politike, dočim imajo podaniki pravico, ustvar-
jati si zakone pótém svojih poslan-
cev.

Is teh temeljnih načel konstitucionalne
države stli se nam kar sama po sobi posled-
ica, da ljudski zastop ali parlament mora

biti pravi in priadni izraz javnega menenja.
Kajti le tedaj je izpolnjen bistveni, prvi in
glavni pogoj konstitucionalne države in
ustavnega življenja, ako si podaniki — pri-
nas v Avstriji različni národi — res sami
ustvarjajo zakone pótém svojih poslan-
cev. Ako ni takó, ako ljudski zastop ne
sloni na široki podlagi javnega menenja: po-
tem je vse tisto toli hvaljeno ustavno življe-
nje pobeljen grob — karikatura!

Pa še jedno okolnost moramo navesti v
dokaz, da poslanec mora biti v tesni zvezi
se svojimi volilci, da mora poštovati javno
menenje, da mora biti veren tolmač želja in
potreb svojih mandantov. Njegova beseda za-
dobi namreč še le po tem pravo veljavo, ako
se more sklicovati in kazati na svoje volilce:
glejte, ti-le hočejo tako!

Ne treba nam torej zgubljati nadaljnjih
besedij v dokaz, da se poslanec mora bri-
gati za svoje volilce, da mora poštovati njih
menenje in tolmačiti iste na svojem mestu.

Na drugi strani imajo zopet prav oni, ki
trde, da poslanec ne sme biti slep
hlapec svojih volilcev.

Polje delovanja poslančevemu je jako
razsežno in baviti se mu je res čisto s ta-
kimi vprašanji, gledé katerih bi bilo krivično
zahtevati od priprostega volilca, da je ra-
zume, ali vsaj, da je razume takoj, prav in
dobro. Za taka vprašanja treba pripravljati
ljudstvo in je poučevati. In kdo naj bode
učitelj in voditelj ljudstvu, ako ne poslanec,
ki sedi ob viru in ima največ prilike, da se
obvesti o dotičnem vprašanju. Ob takih stva-
reh, katere smatra poslanec koristnimi in
za svoj narod potrebnimi, za koje pa nima
in ne more imeti pravega zmišla širša masa,
treba da poslanec vleče za seboj
volilce in še tudi riskira pri tem svojo
popularnost na zdolej in zaupanje, prihaja-
joče od zgoraj. Krivo je — skoraj bi rekli:
nelojalno — ako se n. pr. kakov poslanec
sklicuje na „menenje“ svojih volilcev o vpra-
šanjih, kojih ti poslednji po svoji veliki ve-
ščini ne razumejo. Seveda se na tak način
jako v čono odkriža vprašanja, sitnega in
nevičnega njemu samemu morda radi najraz-
ličnejših razlogov.

Tako je na pr. poslanec Šuklje nedavno
butnil pred svoje, po večini priproste volilce
— če se ne motimo, v Metliki — vprašanje, da
je priletelo kakor strela z jasnega neba: Ali
ste za hrvatsko državno pravo? Seveda so se
bitro oglašili v velikem zboru
kakor je želel poslanec: Ne, ne, nismo! In
tako je dobil gospod poslanec toli zaželjeno
spravevalo, da Slovenci niso za državno pravo

Ko bi bilo na velikonočni ponedeljek, bi pa
kar Vi pevstvo preuzeli, kaj ne dragi Anton?
Lepo vas pozdravljam in sem Vaš stari Gra-
brijan“.

V Vipavi dne??

Ljubi Hribar!

„Vaše pismo, v katerem mi tako lepo
idejo razvijate radi gosp. vitez Klodičeve
igre: „Materin blagoslov“, me je povsem iz-
nenadilo. Rad bi Vam že danes natančno
odgovoril na vse posameznosti, a tega mi ni
mogoče. Le toliko Vam rečem, da bodem
srčno rad v par dnevih zopet odpisal, ka-
kor hitro dobim od Vas nekako obširnejši
popis igrinega oseblja in da se izrazite ne-
koliko bolj jasno, kake moči potrebujete ne-
obhodno med Vipavci. Prilčno mi je bilo
mogoče Vaše pismo sinčiči odboru predložiti
in naročilo se mi je gosp. vitez in Vam naj-
presrečnejšo hvalo izreči, da se tako visoko-
dušno zanimajte za procvet naše stvari. Bo-
dite prepričani, da bomo Vipavci stori-
li, kar nam bo mogoče, kajti zanimanje ni malo, ker
je vzlasti tudi kmetijska podružnica ravno
včeraj sklenila, da bo letos napravila vese-
lico I. Gr.“

hrvatsko! S tem je bilo ustrezno njemu sa-
memu in — drugim, ki „ljubijo“ istotako
Slovence, kakor Hrvate, nič manj in nič bolj.

Mi se nečemo potozati danes za hrvatsko
državno pravo ter nečemo dokazovati, da bi
tudi za Slovence ne bilo slabo, ako se po-
stavijo pod varstvo te velepomembne pogodbe,
sklenjene med narodom in dinastijo, ampak
smo hoteli le reči, da se nam ne vidi po-
srebno lojalno, ako poslanec iznenaduje in
prehvaplja svoje volilce s takimi težkimi dr-
žavnimi problemi, ne da bi bil popred
natanjčno in vestno raztolmačil
dotično vprašanje. Poslanec Šuklje
bi bil moral popred točno, vestno in po-
ljudno raztolmačiti urav in bitstvo državnega
prava hrvatskega, in potem naj bi bil staval
v božjem imenu vprašanje: Ali ste za državno
pravo? Kajti — kakor smo že rekli gori —
ob takih vprašanjih mora biti poslanec svo-
jim volilcem učitelj in mentor, ne pa slep
eksekutor „menenja“, katerega med pripro-
stimi ljudmi niti ni in bi je morali še le
ustvariti.

Pravo razmerje med volilci in poslan-
cem si torej mislimo tako-le:

Poslanec slušaj in uvažuj želje in po-
trebe svojih volilcev o stvareh, koje ti posled-
nji morejo razumeti; ob uprašanjih pa, kojih
širša masa še ne razume, bôdi jim učitelj in
voditelj!

Vsekako pa bôdi poslanec vedno v tesni
dotiki z národom, ne le v tamen, da čuje
želje in potrebe, ampak da vzgaja národ in
ga dovaja do političke zrelosti. Po
občevanju poslanca z volilci vzbujajo se med
poslednjimi zanimanje za javne stvari —
volilski shodi se torej prepo-
trebna politička šola. Poslancu je
torej dolžnost točno obveščati volilce o važ-
nih dogodkih in tekočih vprašanjih in po-
slanec, ki ne umeje te svoje dolžnosti, ni
pravi poslanec. Z jedno besedo: delovanje
poslančev mora se raztezati od
parlamentarstva do volilskih shodov.

V tem svojem uverjenju moramo le pri-
trditi besedam velečastitega župnika Koci-
jančiča na obnem zboru društva „Sloga“ v
Gorici, ko je omenjeni poslanec šibal zani-
kernost nekaterih goriških poslancev, kolikor
se dostaje občevanja z volilci. Rekel je
namreč:

„Kor sem pa že pri volitvah, naj slavni
zborovalci oproste naslednjim opazkam. Rad
bi sicer molčal, pa ne morem. Prihodnje leto
se bode vršile volitve v deželni zbor. Ni mi
treba poudarjati velike važnosti teh volitev;
kdor ima zdrave oči in ušesa, to takoj spozna.

Vipava 21. avgusta 1880.

Predragi Hribar!

„Srčno me je veselil Vaš dopis, ki sem
ga ravno sprejel, ker sem s tem prepričan,
da ste v zvezi z g. Vikt. Dolencem v Tr-
stu, kateri mi je pisal, da hoče s svojimi
pevci v Log na Mali Šmaren, da bi ondi pri-
sv. maši peli. Mene, kaj pa da, veseli, da še
taki pevci, celo iz tržaške okolice, ponujajo
se. Tržaški pevci peli bodejo tudi pri vese-
lici kmetijske podružnice. Posebno pa Vam
priporočam, da bi se jedenkrat opereta „Pro-
pir o ženitvi“ na svitlo prišla I. Gr.“

To tedaj majhen šopek prijateljskih li-
stov. Slabo so nekateri Slovenci sodili o
Grabrijanu, kar nam pričajo pisma, katere še
poseadam. Mož je bil navdušen domoljub, do-
ber pisatelj, vnet prijatelj godbe, narodnega
petja in narodne izomike!

Grabrijan je bil tudi mladini pravi oče.
Milo in blago je ravnal z njo. Zidal jej je
šole skoraj v vseh občinah dekanije Vipav-
ske. Posebno krasno je poslopje v Vipavi s
prelepim napisom: „Veri in omiki“, ki je
prav pravo geslo delavnosti blagega dekana.
Res je, da so drugi veliko pripomogli ali

Ali silno potrebno bi bilo poudarjati dolžno-
sti, katere vežeje poslanca? Poslanec ni go-
spodar čez volilce, nego on se mora ozirati
na to, kar volilci želijo. Poslanstvo ni lestvi-
ca, po kateri lezejo navzgor častihlepceži.
Poslanstvo ni molzna krava, ki naj množi
polne žepce. Poslanstvo ni tovarna za zasluž-
ne križce in častna odlikovanja. Poslanci niso
„štafaža“ visokorodnih gospodov, — kateri
radi vidijo pred seboj v prahu klečečega
ljudskega zastopnika, s čegar pomočjo upajo
doseči svoj namen; nego poslanec mora biti
tolmač, v resnici zastopnik svojih volilcev.
Svoje osebne koristi področjati mora koristim
svojih volilcev. Obče znani nižjeavstrijski po-
slanec in ob jednem profesor bogoslovja,
neustrašeni dr. Scheicher, 25letni borilec
proti splošni korupciji, ki zdaj kandiduje v
državni zbor, pravi v svojem oklicu na vo-
lilce: „Entweder ein ganzer und echter
Volksvertreter, oder gar keiner“.

Z ozirom na te opazke in na splošno
menenje, ki vlada na Goriškem, z mirno ve-
stjo rečem: Z našimi deželnimi poslanci kot
celoto nismo bili zadovoljni in ne moremo
biti zadovoljni. Deset poslancev pošiljajo
goriški Slovenci v deželno hišo in le redki
so, ki so si upali pred volilce. Cela desetle-
tja se nahajajo nekateri poslanci v deželni
hiši in niti enkrat se niso potru-
dili. Poprej omenjeni nižjeavstrijski dež.
poslanec dr. Scheicher je v tem letu imel
nič manj kakor 29 volilnih shodov, v treh
letih pa celih 57.“

Užitninski davek — samouprava.

Spomenica, koje so podpisali mnogi tu-
kajnji posestniki in jo izročili g. poslancu
Ivanu vitezu Nabergerju, da posredova-
njem tega poslednjega pride v roke nekemu
drugemu poslancu, se glasi:

Preblagorodni gospod!

Podpisani kmetje in posestniki v raznih
okrajih tržaške okolice in v izven užitninske
ërte, obkoljajočo mesto tržaško, v svojem in
v imenu svojih sorojakov usojajo si Vašemu
Preblagorodju predložiti nastopno

Spomenico

o žalostnih njih razmerah s prošnjo, da se
Vaše Preblagorodje ob času Svojega bivanja
v obmestju tržaškem prepriča o istih, je
pojamni pri merodajnih krogih, ter nastoja, da
se iste zboljšajo. Vele zakonod. 23. junija
1891. (Drž. zak. št. 9) uvel se je v Trst in
njega okolico državni užitninski da-
vek; v ta namen se je okolica razdelila v
dva dela ter pripada dober del k zaprtemu

vendar Grabrijan bil je tudi tukaj duša. Do-
bil je, ko je nastopil svojo službo v Vipavi
le jedno dvorazredno šolo in v Šturijah jed-
norazrednico, a ko so mu odvzeli šolsko nad-
zorstvo, bila je v Vipavi jedna četveroraz-
rednica, a po duhovnijah Vipavskih bilo je
deset cvetočih šol. To jo njegova zasluga.

Velel naredbe ministerstva za uk in bo-
gočastje z dne 10. februarja 1869. o začasnih
vredbi šolskega nadzorstva, ukazalo se je, da
imajo dotedanja opravila cerkvenih viših ura-
dov in šolskih nadzornikov gledé ljudskih
šol priti v roke političkim deželnim vladam.
Politiški okraji nastali so ob jednem šolski
okraji in valel te naredbe bil je leta 1869.
imenovan okrajnim šolskim nadzornikom za
okraj Postojnski Domšar, učitelj v Senože-
čah. S tim letom popustil je Grabrijan nad-
zorstvo, a srce njegovo bilo in ostalo je
vedno pri mladini.

Kakor je skrbel za šolska poslopja, ta-
ko je tudi vplival, da se je sezidalo osem
novih župnijskih hiš ali farovžev. Posebno
krasna je župnijska hiša v Vipavi, katero je
zidal od leta 1845. do 1847.

(Dalje prih.)

PODLISTEK.

Jurij Grabrijan.

Spisal Julij pl. Kleinmayr.

V Vipavi 3. septembra 1877.

Dragi Hribar!

„Na Vaš dopis Vam odgovorim, da časa
več ni in tudi treba ni novih programov; saj
je dovolj, da je naznanjeno, kaj da in da
bo „Slavec“ sodeloval I. G.“

V Vipavi 5. prosinca 1878.

„Zakaj ne pridete več k nam v Vipa-
vo? . . . ker naša čitalnica jako hira, bi
rad, da bi kaj oživela. Mislim uže dolgo
„Prepir o ženitvi“ na oder spraviti, pa kar
nič ne vem, kje je ta spis z notami vred.
. . . . I. Gr.“

V Vipavi 24. svedana 1877.

Dragi Anton!

„Na Vaš meni ljubi dopis Vam morem
še le sedaj poslati Vašo igro. Tekst sem pre-
pisal. Da bi se pa mogla ta igra tukaj pred-
stavljati, nisem še prepričan, ker ga sedaj
nimam, da bi pevce učil. Močno Vas pogre-
šamo! Poskušal bom vendar, ako se bo dalo.

mestu, dočim je ostali del izven užitninske črte podvržen državnemu užitninskemu davku na odprto deželo.

Čeprav so bili s to postavbo določeni davki in doklade voliki, vendar se jim je okoličanski kmet privadil z upanjem, da bodo občina bolj skrbela vsaj za oni del okolice, ki je obsežen v saptrem mestu. Z najvišjim odlokom z dne 23. oktobra in 14. decembra 1893. dovolil je preseliti cesar tržaški občini nove doklade na užitninski davek, katere so uprav noznozne za kmete tržaške okolice, osobito glede tarifnih postavkov 1—6.

Ker je tržaške okolice edini pridelek vino, ter je velik in najboljši del okolice obsežen v užitninski meji — v saptrem mestu, dasi nima ta del okolice nikake ugodnosti mesta, niti pogojev, da bi kedaj postal mesto — zadevljejo ogromne občinske doklade v prvi vrsti edino borgega okoličana — trpina. Uborne koče kažejo že od daleč na siromašne svoje prebivalce, imajoč sicer poleg borge hišice košček zemlje v strmem hribu, ki mu pa rodi prav revno, slabo in malo, takó, da bi najboljši kmet ne mogel izhajati samo s pridelkom svojih vinogradov.

Kako ogromne so občinske doklade, naj Vam, Preblagorodni, toli zaslužni in odlični gospod poslanec, pokaže nastopni račun o letnih dohodkih in stroških srednjemovitega kmeta v obsežu užitninske črte, ki pridela ob dobri letini, recimo 10 hektolitrov vina, pri čemer pa je pomisliti, da je kmetov, ki ne pridelajo niti toliko

Za ves svoj pridelek 10 hktl. vina po 20 gld. dobil je uborni kmet-trpin, kateri se trudi za svoj in svojih obstanek od sere do mraka in od mraka do dne, skupaj svoto 200 gld.

Isdal pa je:

za obrezovanje, vezanje in kopanje	24 gld
švepljanje in škropljenje z vitrijolom	8 „
za les in poprave	20 „
za gnoj	20 „
za trgatve, vožnjo, kletarstvo	10 „

Ukupni stroški znašajo torej 82 gld.

Ostane mu torej čisti dohodek 118 gld. Od teh pa mu je še plačati držav-nega užitninskega davka 36 gld. 170% občinske doklade na celi tarif davka 68 gld.

Ukupa 104 gld.

Ostane mu torej borih subih 14 gld., s katerimi 14 gld. mu je plačati še zemljišni in hišni davek in s tem zajedno 20% občinske doklade, 8% doklade na eventuelni prihodninski davek, 25% doklade na pristoj-bine odpravnih opravil itd.

Vai ti davki in doklade znašajo brez dvombe daljnih 25—30 gld., katere mora kmetovalec plačati iz privatnih svojih zaslužkov, katerih se morata lotiti on in soproga njegova, ako hočeta preživeti sebe in svojo družino v tužnem svojem položaju. V očigled tolikim dokladam prišeljen je torej ubogi, usmiljenja vredni kmet puščati svoja zemljišča v nemar ter pomnoževati de-laleki proletarijat v mestu.

Niž manj ni prizadeta zgornja okolica izven saptrega mesta, katere je podvržena 150% občinski dokladi na užitnino odprte dežele. Prejšnja leta je svoja vina vsaj pro-dajala v Trst, s katerim učinja eno samo občino, dočim jej je sedaj to nemogoče valed ogromnih občinskih doklad. Vino mora — valed pritiskajoče konkurence italijanskega in istrskega — prodajati sedaj po 10—12 gld. hktl., ima pa za obdelovanje svojih njiv radi slabšega sveta še večjih stroškov, nego kmet v spodnji okolici.

Videč tako svoje neznosno stanje, pre-pričani se podpisani in s njimi vsa tržaška okolica, da jim bude nemogoče še dalje pripadati k tej občini, ako nočejo doživeti popolnega materijalnega pol'oma in zatretja vinoreje v tr-žaški okolici. A poleg ogromnih ob-činskih doklad vgnezdila se je v njih vino-grade še trtna uš, katere pokonča iste po-polnoma v bližnji prihodnosti.

Edini radikalni pripomoček uvidevajo pa v administrativni ločitvi od mesta samega in in ustanovljenju samouprave okolice, katero upajo stasoma doseči z vsami zakonitimi pripomočki.

Ponavljajoč svojo ponižno prošnjo, zna-mujejo se z najodličnejšim spoštovanjem

Vašemu Preblagorodju udani

(Sledé podpisli).

Politiške vesti.

Državni zbor. (Poslanska zbornica.)

Čudno, ali je to zlobna ironija usode? Česar se koalicija najbolj boji in česar bi se vbra-nila narajše, ravno o tem je razpravljala zbornica razsežno v poslednji svoji večerajnji seji — o volilni preosnovi. Hočete-li več dokaza, da je stvar nujna in se odlašati ne dá? V zbornici je utemeljeval poslanec Pernerstorfer nujnost svojega predloga, po katerem naj dotični odsek sporoči zbornici v teku štirih tednov o načrtih za volilno preosnovo, a delavci so skrbeli za primeren preljud po ulicah Dunajskih. — Poslanec Pernerstorfer je apostrofoval slavno vlado: Dali ste svedčano obljubo, da predložite v prvi vrsti volilno preosnovo; potem vam je bila dolžnost zahtevati podporo od koaliranih strank ali pa odstopiti. A tega niste storili. Vlada se izgovarja na stranko, stranke se izgovarjajo na vlado. To je igra, nedostojna velike države. Ministerstvo leta od Poncija do Pilata, da bi le ujelo kako idejo. — Osm-niši demonstracije od minolega četrtka na-vaša govornik razne vzgode, kako provoka-torično je nastopala policija sama. Poslanec Pernerstorfer je zaključil svoj govor nastopno: Ako bi vedel, da je parlamentu kaj do lastne časti, predlagal bi, da se imenuje preiskovalna komisija. Naravno je, da delavci postajajo razburjeni ter da nastajajo med njimi skupine, ki nočejo ničesar vedeti o mirnih demonstra-cijah, ampak se iste vrše po ulicah. Dosedaj se je posrečilo vediteljem prepričati delavce, da se ni nadejati ničesar od takega posto-panja, kajti mi nečemo, da bi padale žrtve, mi nečemo, da bi državljani prelivali kri dr-žavljanov. Mi hočemo postavnim potem pri-boriti pravico, pristojno masam ljudstva. Ni-kar ne odpravljajte s pota mogočnosti v to, sicer pade prelita kri na vaše glave. Ne pra-vim to, da bi žugal, kajti jaz sem med ti-stimi, ki storé vse, da se izognejo brezup-nemu boju. Ako bi pa vedel, da je upati na zmago, bil bi prvi, ki bi svetoval tak boj. Jaz sem med tistimi, ki store vse, da odvr-ačajo delavce od nepremišljenih korakov. Do-godki, kakršni so bili večerajnji so taki, da lahko razburijo do skrajnosti delavce. Posvetovanj o volilni pravici ni smeti kate-zati. To je stvar osebne in politične dostoj-nosti vlade, da izpolni dano obljubo. To vprašanje ne najde miru v Avstriji, doživljali bo-demo demonstracije dan na dan, dokler ne pride dan, ko bode mogoče predstaviti teore-tično pripoznavanje volilnega prava tudi v praksi. Jaz govorim v imenu stotisocev.

Takoj za Pernerstorferjem oglašil se je za besedo ministerki predsednik knez Win-dischgrätz, da izjavi: Vlada se zaveda svoje naloge, ustvariti volilno preosnovo v razširjenju volilnega prava ter ima ta cilj vedno pred očmi. Vlada se trudi, da doseže sporazumljenje med koaliranimi strankami in se bodo dotična posvetovanja nadaljevala s vso zaresnostjo. Vlada hoče storiti vse, da se še v tem sasedanju predloži primeren načrt.

Govornik protestuje proti podtikanju posl. Pernerstorferja, češ, da je za demon-stracije od četrtka vlada izdelala kake tajne ukaze. Ker je poslanec Pernerstorfer govoril tudi o nekih namerovanih demonstracijah, smatra govornik za svojo dolžnost izreči resno svarilo, koje naj bi čuli v prvi vrsti oni, koji bi morda hoteli ščuvati delavce na ne-zakonita dejanja. Organi državne avtoritete bodo vršili svojo dolžnost, da vzdrže javni red in varnost; vsaki protizakonitosti po-stavijo se po robu z vso odločnostjo, da po svoji dolžnosti varujejo mirne in miroljubne državljane. Postavodajstvo ne potrebuje argumentov z ulice.

Minister za notranje stvari, mark i Baquhem je govoril v istem smislu naglašujé posebno, da je redarstvo rabilo svoje orožje še-le potem, ko so je jeli za-sramovati. Ranjeni sti res dve osebi, a tudi šestero stražarjev. Govornik polaga na srce, ne le delavcem, ampak vsem, besede, koje je izrekel predsednik družbe za socialno po-litiko, češ, da nastopek srečne dobe ne sme biti zavisen od pesti.

Zbornica je na to odklonila Pernerstorferjev predlog s 120 glasovi proti 43.

Zatem je prišlo prvo čitanje proračuna. Finančni minister se je branil proti očitanju posl. Kaizla, da je namreč finančna uprava uporabljala denar iz blagajn za stvari, ki

niso bile določene po zakonu. Pri glasovanju so izročili proračun proračunskemu odseku. Urvnava kongruje. To pereče vprašanje ki se vije že kakor morska kača, se morda slednjič vendar-le reši. V seji poljskega kluba naznanil je namreč minister Madejski, da se je bil potrudil v tej zadevi, da je konferiral s načelniki koaliranih klubov in da se mu je slednjič vendar posrečilo najti tako obliko za rešitev tega vprašanja, ki ne bude ni najmanje krčila avtonomije Cerkve. V temu smislu predloži že v teku prihodnjih 14 dni poslanski zbor-nici dotično vladno predlogo. In ker se ni bati parlamentarnih zaprek, nadejati se je, da se skoro reši to vprašanje. Poljski klub, zlasti pa njega člani duhovskega stanu, so zadovoljstvom vzeli na znanje to prijavo mi-nistrovo.

Domovinska pravica. Takoj v prvi seji predložila je vlada poslanski zbor-nici zakonsk načrt, s katerim se preosnavlja domovinska pravica. Glavna določila tega na-črta so nastopna:

Kogar so vsprejeli v občinsko zvezo, za-dobil je s tem tu domovinsko pravo v dotični občini. Občina ne sme nadalje odrekati domo-vinske pravice: a) takim osebam, ki so, predno so ušile prošnjo v ta namen, bivale v občini 5 let prostovoljno in nepretržno, in so plače-vale direktni davek bodisi od kakega po-sestva, ali obrti ali dohodkov. V trenutku, ko ušle prošnjo, ne smejo biti na dolgu s cesarskim davkom ali občinsko doklado b) osebam, ki so bivale v občini prostovoljno in nepretržno 10 let pred predloženjem prošnje tudi če ne plačujejo davka. Za pod a) in b) navedene osebe pa velja določilo, da v teh dobah niso smeli uživati ubožniške oskrbi niti so bile kaznovane radi takih pregreškov, da so izgubile volilno pravo.

Mi pozdravljamo sveda velikim veseljem to vladno predlogo, katere olajša vsaj neko-liko grozno breme našim občinam. Kdo ne ve, koliko je ljudi, ki so se ves živ dan klatili po svetu, ali pa so izrabili svoje te-lezne sile drugim nepoznatim ljudem v prid in ki niso v mnogih slučajih nikdar v svojem življenju videli svoje domovine, ko so se pa postarili in postali nesposobni za delo. po-šljejo jih lepo na hrhet siromašne občine. In koliko je tudi takih, ki so bili nekdanj v svoji cvetoči dobi imoviti ljudje in so veliko ko-ristili občini, v kateri so bivali, kot davko-plačevalci in javni dobrotniki, ko so pa obu-božali in ostareli, redi jih in skrbi sanje pri-stojna občina, koja jih nikdar videla ni in kateri niso bili nikdar v nikako korist. To kričečo krivico hoče popraviti omenjena vladna predloga in ne dvomimo, da jo tudi vsprejme državni zbor.

Car umira! Smrtni angelj rasprostrl je svoje peroti nad prejasno vladarsko hišo rusko, še nekoliko ur morda in konec bode vsemu. Še malo ur morda in nehalo bode biti blago, plemenito srce carja Aleksandra III., tega zaščitnika evropskega miru, skrb-nega očeta svojemu narodu in navdušenega povspesovalca gmetnega blagostanja v njega veliki državi. Skoro položé truplo cara Aleksandra v hladni grob. To vest je vapr-el danes ves civilizovani svet solzami v oseh. Ob odprtem grobu tega velikega vladarja bode skoro plakala udova, koja je ljubila — to je javna tajna, poznana po vsaj Evropi — iskreno in plamteče, plakal bo veliki in bla-gočutni narod ruski, plakali bosti kultura in civilizacija; in na ta grob bode solzil an-gelj miru svoje solze.

Car umira, a od vseh krajev sveta pri-hajajo pojavi iskrenega sočutja. Zlasti na Francoskem molijo po cerkvah vseh veroiz-povedanj za ubogega carja, žalost prešinja vsa francoska srca.

In da je kupa grenkosti polna, razneala se je danes v širni svet pretresujoča vest, da so pozvali v Livadijo zdravnika za živčne bolezni Mersejevskega, ker tudi carica po-trebuje zdravnika valed razburjenja in skrbi iz poslednje dobe.

Včeraj se je odpeljala iz Darmstadta v Livadijo nevesta cesarjeviča, prin-ceza Alice. Istotako so že na potu v Livadijo vai člani carske obitelji, ki so bivali v inozemstvu.

Iz Peterburga poročajo, da se poroka cesarjevičeva utegne izvršiti ob — smrtni po-stelji. Žalostna svatba.

Različne vesti.

Osobna vest. [Ravnatelj Goriškega gim-nazija, dr. Gross, je šel na dopust zaradi bolezni.

Za družbo sv. Cirila in Metoda je da-roval Ivan Gosar iz Gorice 2 for. — Daroval je Pišonček 40 stot. v stavu, da Vouk nič ne ve o mojih namerah gledé gène. S. — Preostatek računa pri ialetu v Lokavcu 4 gld. 32 nvé.

Za svetolovansko podružnico družbe sv. Cirila in Metoda. Muhasti bazoviški „Feč“, kateri je opravljal do sedaj 48 „meštirjev“, lotil se je 49tega s tem, da je nabral med na-rodnjaki izpod Krna, veselečimi se petja Ska-lovičevega kvinteta v gostilni „pri lipi“ v Ba-zovici, 7 kron in 40 stotink.

Plesne vaje pri Tržaškem Sokolu prično v nedeljo dne 28. t. m. Vršile se bodo vsako nedeljo in praznik od 8 ure sveder nadalje. Člani, kateri želé kacega nečlana, gospoda ali gospico, vpeljati k plesnim vajam, glasé naj se prihodnji četrtak, petek in soboto od 9—10 ure predpoludne in v nedeljo od 9—12 ure v društveni telovadnici, kjer dobé iskaz-nice za dotične nečlane. Nečlanom brez iskaznice ni dovoljen ustop.

ODBOR.

„Okoličanka“ nam piše: Vedno in vedno moramo čitati, kakšne so ženske in kakšne bi morale biti. Ali dovolite mi, da povem svoje menenje: kaki bi morali biti možiki.

Prvič bodi mož res pravi mož, ne pa večna uganjka, kakoršnih nahajamo le preveč. Veste, kaj hočem reči s besedo „mož“? Di-čiti ga mora je klen s n a a j. Slovenec mora biti ne le s besedo, ampak s dušo. Ne-ustrašljiv bodi, da se pred svetom pokaže vsikdar „moža“, kadar treba.

Mož bodi vstrajen v svojem delovanju, ne pa pošati sredi pota. Trden bodi, kakor skala.

Oprost, dragi čitatelj, moji odkritosrd-nosti!

Le pogledjte, naš „hrabri“, „jaki“, „močni“ spol! Mnogokrat je slabši od elabotne žen-ske. Koliko jih imamo taci, ki zanemarjajo svojo rodoljubno dolžnost — svoji „lepši polo-vici“ (navadno tujki, včasih pa tudi doma-činki) na ljubo!

Mesto, da bi poslovenil on njo, potajéuje mu ona njega otroke: ona n o s i h l a d e l! Neredko se dogaja tu v Trstu, da otroci s materjo vred pitajo svojega očeta in redilca s — ščavom!

Prav se godi takim slabišem! Ptujje blago peče, če ne drugje, pa na vesti. Zakaj jemljejo v zakon ptujje blago? So-li to „možje“? Ni čudo potam, da jih pripogiba k tlom vsaka sapica. Saj jih vodi ptujje polovica, ki ne čuti in ne more čutiti ljubavi do naroda slovenskega. Čudno: ptujke obračajo Slovence na svojo stran, kako to, da Slovenec ne more spruobrniti tujke? In is takih zakonov naj bi pričakovali narodne dece?

Med Slovenci imamo tudi takih mož, ki prodajajo svojo narodnost za bori novčič ali kozarec — brogo.

Golo besedičenje ne volja — dejanja treba pokazati. Torej možje, „korenjaki“! Ne trobite vedno: „Bomo že sčasoma!“ — ampak švrat se poprimite dela! Drugi se izgovarjajo sopot: „Kaj čem jaz, ker sem preprost in neveden? Kdo bo mene slušal?“ — A jaz odgovarjam: Preprost ali učen, ubožen, ali premožen, tudi tebi je dolžnost braniti svojo last, svoj s l o v e n s k i n a r o d! Ko bi vai stali v vrstah po svoji dolžnosti, dosegli bi bili že davno marsikaj, česar si želimo. Zdramite se vendar vi vai, ki stojite na strani prekrizanih rokama! Potem nas ne bodo tako zaničevali naši nasprotniki, ako bodo videli, da se zaničevati — ne pustimo. Pokažimo jim, da Slovan gre na dan — omike in svobode!

Ali so zares zblazneli ali pa so — zlobni! V ščuvanju neutrudljiva tržaška la-honska „baba“ objavlja v svojem sinočnem izdanju sopot dopis svojega „premarljivega“ dopienika iz Pirana. V tem dopisu čitamo, da je c. kr. okrajno glavarstvo v Kopru po-slalo včeraj v Piran posebnega komisarja, koji je zahteval od Piranskega občinskega zasto-pa, da prevzame isti p o p o l n o o d g o v o r -n o s t za vzdrževanje reda v mestu, ko bodo nameščeni na sodišču dvojizični napisi. Ob-činski zastop se je sestel na to v nujno sejo in sklenil odgovoriti komisarju, da o b o č i n a

ne more prevzeti nikakoršne odgovornosti za italijansko-slovenske napise, ampak da prepusti vso odgovornost vladni sami. — Vsakomur mora se torej nehoté vsiliti vprašanje: Mar res občinski zastop v Piranu ni zmogel vzdrževati reda v svoji občini? Potem naj ga vlada kar jednostavno razpusti, kakor dela drugod! Ako pa je občinski zastop zmogel vzdrževati red in ščititi naredbe c. kr. vlade, toda tega storiti neče, potem tak občinski zastop ni lojalen, ampak je protivstrijak. Nadejamo se, da bo c. kr. vlada znala vpogniti tilnik tem predrznežem.

Iz goriškega okraja nam pišejo dne 16. oktobra 1894.: V minoletem poletju bila je v „Edinosti“ huda borba o slavnem okrajnem š. svetu goriškem, katerega je reprezentoval g. Jožef Faganel v Oseku.

Da bo deštito občinstvo vedelo soditi o naših razmerah, naj mi dovoli slavno uredništvo nekaj besedi, katere se nanašajo na najnovejšo vest iz okr. š. sveta goriškega.

Za leto 1894. je bil slavn. c. kr. okr. š. svet dovolil 14 učiteljem letno podporo 50 gl. s osirom na žalostno materialno stanje. V zadnji seji pa se ista podpora ni podaljšala za leto 1895., ker so udje pomnoženega okr. š. sveta glasovali proti podporam, menda iz zgolj ljubezni da učiteljstva, katero je v vsej Avstriji pri nas na Goriškem najlažje plačano! Drugi razlog, kateri je vtegnil vplivati na glasovanje proti podporam, pa je bil — varčnost zastopnikov občin. Da, varčni pa so ti zastopniki! Na oni strani stiskajo, na drugi pa — zametajo. Evo dokaza: Učitelj, kateri je za službo še popolnoma sposoben — čvrst in zdrav je — se vpokoji kar „exoffo“ s letno pensijo 400 gl. Ta svota je povsem zavržena. — Učiteljica, katere nima potrebe truditi se za trdo skorjico učiteljskega kruha, dobi polletni dopust radi bolehavosti. (!) — Ako ne plača sama suplentinjo (kar ne verujem), zavrne okraj sopot par stotakov itd.

To vam je varčnost na pravem mestu, kaj? In naj kdo reče, da ni dišalo slato pri nas vse, kar „slaveti“ od naših šolskih „svetnikov“?!

Prava beseda na pravem mestu. O izgreduh v Istri proti znani naredbi c. kr. višjega sodišča piše „Nasla Sloga“ prav umestno: „Lašilberalni primorski listi naščevali so prebivalstvo nekaterih italijanskih mestic Istre tako, da se mora mirno mislečemu človeku sares dosedevati, da so ti potomci slavni Rimljanov popolnoma izgubili glavo. Prvi so se uprli naredbi „republikanci“ v Piranu, zatem slavni Koperčani, potem Motovunci, Izolani itd. V Piranu sklicali so na zahtevo „navednega“ meščanstva občinsko sejo, v koji so silno rogovili in protestovali proti naredbi. Deputacijo meščanstva je vodil k glavatstvu „un buon prete istriano“, kanonik Vidali, ki je v ime ljudstva „izustil govorancijo“, protestujoč proti slovenskemu napisu. Mili Bog! kaj bi lašilberalni listi Primorski vse storili, da bi koji naš svečenik vodil ljudstvo pred koje oblast, da protestuje proti koji tolkih krivic, ki jih mora trpeti naše ljudstvo? No, italijanskim svečenikom dovoljeno je voditi deputacijo i v nepravilno svrhe, kakor je to slučaj s kanonikom Vidaliem. Da pozna ono Odrašenikovo: „Stori drugim, česar si sam želiš, da bi storili drugi tebi“, ne bi se bil menda odločil, da gre protestovat proti višji naredbi in proti pravični stvari. Kajti, slednjó, za čim teži omenjena naredba? Da se dá Hrvatom in Slovincem mrvico od njih pravice, mrvico onega, kar imajo Italijani v obilnosti in da se pri tem poslednjim ne odvzame ničesar. Zares ne znamo, na temelju kojega nauka je šel kanonik Vidali protestovat proti slovenskemu napisu! Mogoče, da je našel tak nauk v židovskem Talmudu, kajti v bogoslovnih knjigah katoliške Cerkve ga ni!“

Katoliško-politično in gospodarsko društvo za Slovence na Koroškem uljudno vabi na Einspieler-Slomeškovo slavnost, katero priredi v sredo dne 24. oktobra 1894. l. v Celovcu v veliki dvorani pivovarne „Maselgarten“. Spored obseza 25 toček. Pevski in tamburaški del sporeda izvršujeta iz posebne prijaznosti slavni možki in tamburaški zbor pevskega društva „Lira“ iz Kamnika. — Muzikalni del sporeda oskrbuje Celovška „Kärntner National-Kapelle“. — Začetek ob 7. uri sveder. — Vhod v dvorano bo dovoljen le proti izkazu vetopnic, katere se

bo dobitale od 20. oktobra naprej pri odboru društva in zadnji dan popoldne na shodu zaupnih moč v „Maselgar“ pivovarni.

Cepljenje kózic na učiteljskih. Minister za nauk in bogočastje izdal je deželnim predsedništvom (namestništvom) kot predsednikom deželnih šolskih oblastnih to-le naredbo: „Ker se učitelja, kateremu niso bile stavljene kóze, rajše primejo osepnice, in ker je s tem spojena nevarnost za otroke, koje poučuje, priporočam, naj se ukrene potrebno, da se stavi kóze (odnosno s o p e t stavi) vsem gojencem možkih in ženskih učiteljskih tekom njih šolanja, ali vsaj, predno zapustijo učiteljske po končanih naukih.“ To naredbo so dostavili deželni šolski sveti posamičnih kronovin vsem vodstvom učiteljskih, da odredijo poslednja potrebno v izvršitev isto.

Podporno društvo za slovenske velikešolce na Dunaju prejelo je sledeče darove: Iz Ilirske Bistrice po gospodu c. kr. sodniku Josip Kovaču 10 gl., katere so darovali sledeči gospodi: Josip Kovač, c. k. sodnik 3 gl. Rahne Janko, c. kr. notar 3 gl. Terbukovič pl. Eugen, sodni pristav 1 gl. Valentič Ivan, veleposestnik v Trnovem 3 gl. Iz Idrije poslal je g. stud. jur. Jakob Kogej 20 gl. 50 nvč. Darovali so gospodje: Josip Šepetavec, trgovec, Val. Lapajne, trgovec, dr. Netušil, rudniški zdravnik, Drag. Lapajne, trgovec, Václav Helmich, poštni uradnik, Dragotin Šinkovec, sodni kancelist Leop. Urban, upok. uradnik, Janez Bolta, šupnik na Ledičah vsaki po 1 god. Pavel in Janez Gruden, posestnika 2 gl. Ne ve se kdo 50 nvč. Del. bralno društvo v Idriji oz. I. I. Kogej 10 gl. Iz Novega mesta po gosp. Šeseku, pravniku na Dunaju, 62 gl. 50 nvč.; darovali so sledeče dame in gospodje: Matija Ausenik, posestnik, August Bole, poštni upravitelj, N. Cindro, farmacevt, Raimund Doležalek, sodni pristav, dr. Grossmann koncipijent odvetn. dr. Silvin Hrašovec, sodni avakult. včg. Ladislav Horvat, umirov. gimn. prof. Anton Kastello star., posestnik, Majar Ana, upraviteljica, Majzelj posestnik in gostilničar (Bela cerkev), Alfonz Oblak ml., trgovec, M. Poljak, župni upravitelj Št. Mihelj, g. pa Ruprecht, lekarnarja soproga (Trebnj) Trdina Ivan, umir. gimn. prof. včg. Žgur Anton, šupnik (Bela cerkev) vsaki po 50 nvč. včg. Benkovič mestni vikarij, Bergman, lekarnar in posestnik, g. pa Brunner Fani, posestnica, dr. Franc Detela, gimn. ravnatelj, Ivan Fon, gimn. profesor včg. Rihard Frack, kanonik, dr. Karol Gestrin, sodni svetovalec, Anton Jarc, trg. in posestnik, France Jeraj, gimn. prof., Anton Kos, pos. in gostilničar, Kovač Fran, pos. in gostil., Mohar Martin, posestnik, Neimenovani, Pausar Adolf, ml. trgovec, Pausar Adolf, star., trgovec, Pavček posestnik, Perko Frane, župan in trgovec, Poljanec Ivan, gimn. prof. dr. Albin Poznik, notar, včg. Povše Franc, kanonik. Marija Rozina, posestnica, Karol Rozman, gostil. in posestnik, Seidel, posestnik in trgovec, Otmar Skale, živinozdravnik, Simon pl. Sladovič, lekarnar, Tomažič, poštni upravitelj, Václav Tuček, posest. in gost., Umek Okiški, pos. včg. Peter Urb, inf. proš., Vrtičič, načelnik mestne garde, Zavrl, šolski voditelj (Stopiče) vsaki po 1 gold. Henrik Frankovič, sodni pristav, včg. dr. Josip Marinko, gimn. prof. in katehet, Sofija Skedl, odvetnikova udova vsaki po 2 gold. Dr. Peter Defrancesci, primarij bolnice usmil. bratov 3 gl. Dr. Gerdešič, okrožni sodnijski predsednik, dr. Jak. Schegula, odvetnik, dr. Karol Slanc, odvetnik vsaki po 5 gl. Iz Postojne poslal je g. Peter Kraigher, trgovec 50 gl., katero svoto so darovali sledeči gg. rodoljubi: Dr. Ivan Eržen, okrožni zdravnik, dr. Dragotin Treo, odvetnik (letos že drugi dar), Fr. Jurca, trgovec vsaki po 5 gl. Jos. Dekleva, trgovec 10 gl. I. Lončar, trgovec 3 gl. Jos. Orešek, c. kr. komisar, Jos. Innocente, trgovec, vsaki po 2 gl. I. Kuttin, trgovec, Ferdo Gasperi, c. k. živinozdravnik, Peter Kraigher, trgovec, R. Šeber, tiskar, dr. Jul. Kotzmuth, c. k. okr. zdravnik, Anton Ditrich, trgovec, marquis Frd. Gosani, c. k. okr. glavar, V. Parma c. k. okr. komisar, Karol Schwabe, c. k. gordni komisar, Jan. Ružička, višji geometer, F. Arko, posestnik, Al. Burger, posestnik, F. Vičič, župan, Janez Jež, posestnik in trgovec, Ant. Vodopivec, c. k. poštar, Gustav Owaheh, notar, Al. Kraigher, trgovec, Pri-mozič, učitelj, vsaki po 1 gl. Slednjí so darovali: dr. Urban Lemež, advokat v Slovenski Bistrici 3 gl. Včg. Miloš Šmid, župnik

v Solčavi (letos že drugi dar) 4 gl. Adolf Sluga v Klanju 3 gl. Val. Oblak, c. in k. nadporočnik v Št. Pöltnu 3 gl. Fran Pečnik voditelj bolniške lekarnice sester Elizabetink na Dunaju 3 gl. Kristijan Radiševič, posestnik v Mödlingu 2 gl. Fran Svetič, vzgojevalci na Dunaju 3 gl. Dr. Mat. Velea, c. k. komisar pri ravnateljstvu poštnih hranilnice na Dunaju 3 gl. Vsem imenovanim nabiralcem in darovalcem bodi izrečena iskrena hvala za toliko blagodušnih darov. Bog plati! Daljše darove sprejema včg. dr. Fran Sedej, c. kr. dvorni kapelan in ravnatelj v Avguštejnu na Dunaju I. Augustinerstrasse 7.

„Dan sprave“. V „Slovincu“ piše „L. + 38.“: Poznanjski „Postemp“ piše: V sredo dné 10. oktobra slavijo Židje „dan sprave“. Ta dan prosijo Gospoda, da jim odpusti vse krive prisage, obljube, katere storijo prihodnje leto. Take prisage, ki bi jim zna-le škodovati, naj bodo neveljavne (!); jednako je s obljubami. Omenjeni list objavlja tudi dotično molitev (?) v židovskem jeziku ter pristavlja, naj se Kristijan varuju Žida. — Ne bi škodovalo! Zares divna je ta židovska morala!

Kaj je sadela včeraj 73 letno Josipino Lavrenčič, stanujoča v Rocolu št. 394. Starka je otrpnila in ne more več govoriti. Odpeljali so jo v bolnišnico.

Ogenj. Včeraj dopoldne pričelo je — ne zna se iz kojega varoka — goriti pohištvo v stanovanju v podstrešju hiše št. 290 na Greti. Ko so prihiteli gasilci, bili so domačini že skoraj popolnoma zažigali ogenj. Škode je okolo 200 gl. Pogorelo in poškodovano pohištvo ni bilo zavarovano.

Samomor na železniški progi. Te dni so našli na železniški progi, ki vodi z Reke v Matulje, grozno raskosano truplo delavca Antona Sušanja iz Labinja. Sušan je prišel pred 7 leti na Reko, toda kmalo je zapustil mesto in šel v Hercegovino. Sreča mu je bila mila, kajti zaslužek je našel mnogo in nedavno se je vrnil na Reko z lepo svotico prihranjenega denarja. Stanoval je skupno s nekim dekletom, ki je služilo v tovarni tobaka, a Sušan je našel skromen zaslužek v tovarni torpedovk. Parček je živel veselo tje v jeden dan in takó je kmalo pošel denar in pojavila se je — skrb za življenje. Sušanju ni nič kaj ugajalo delo, ki mu je pri-našalo le nezadosten zaslužek, zato je sklenil končati svoje življenje. Smrt je našel, kakor omenjeno, pod vlakom, ki odhaja ob 5. uri zjutraj z Reke v Št. Peter. Kolesa so mu strla trup in doslovno odrezala nogi. Soditi je, da je umrl brez muke.

Morilec žensk na Tirolskem. Nedavno smo sporočili, da so našli na Tirolskem dve, ali celo tri umorjene ženske. Kakor poročajo sedaj „Bozener Ztg.“, našli so nečloveškega morileca v osebi mlinarja Josipa Jordana iz Bozna. Isti sicer taji zločine, toda sodišče je našlo dokaz dokazov proti njemu, takó n. pr. okrvavljeno obleko itd. Na vsak način pa je treba počekati na izid natančne preiskave, koja naj dokaže, da-li je Jordan kriv ali ne.

Židovsk slepar pobegnil iz ječe. Iz Berolina poročajo z dne 18. t. m.: Bivši bankir Hugo Löwy, ki je bil pred kakim poldrugim letom obojen zaradi goljufije in poverjenja na več let zapor v kaznilnici, pobegnil je danes iz kaznilnice v Pötsenseeju. Premoten Žid je podkupil nekega jetniškega čuvaja, ki mu je pomogel ubežati in je zajedno s jetnikom izginil tudi sam. Razprava proti Löwyju je svojedčasno provzročila mnogo hrupa, temveč, ker je bil „bankir“ Löwy poveril celó izdatno svoto denarja, koja mu je bil poveril v pohrano nemški državni kancelar grof Caprivi.

Sodnijsko. 26letna kuharica Agata Hanič iz Ljubnega, službujoča v Opatiji, dobila je včeraj mesec dnij ječe, ker je bila dne 30. marca t. l. skrila v svojem stanovanju iz ječe na Voloskom pobegništvo Marijo Horvat. — 26letnega kmeta Franja Ivaniča iz Kastva, zatoženega hudočelstva tatvine, je sodišče rešilo obtožbe. Zatožen je bil, da je bil ukra-del tekom prvih dni septembra meseca svojemu tovarišu Josipu Aničiču nekoliko nad 26 gl. v gotovem denarju, toda sodišče ni moglo dognati, da je zatoženec zares kriv tatvine. — Zaradi poskušane tatvine in žaljenja stražarjev dobil je 29letni težak Josip Sergovič iz Trsta, pristojen na Volosko 6. mesecev ječe. Sergovič je delal dne 16. avgusta t. l. na Lloydovem parniku „Elektra“

in o tej priliki so ga zasačili, ko je hote ukrasti železno verigo, dolgo 12 m. in vredno 8 gl. Ko ga je poveljnik parnika izročil stražarjem, opsoval je Sergovič iste „židjavi“ (!)

Policijsko. Včeraj popoldne so zaprli 35letnega dninarja Andreja S. iz Sežane, ker je, pijan, razgrajal po mestu. S. je bil že izgnan iz Trsta. — Poleg omenjenega pijanca zaprli so še poulični „tereč“ namreč: 35letnega izvoščaka Ivana P., 37letnega trgovskega agenta Martina M. in njegovega 34letnega brata, brivca Andreja M.

Najnovejšo vesti.

Dunaj 20. Danes je bila pri trgovinskemu ministru deputacija, v kateri so bili poslanci Fran in Alfred Coronini, Gregorčič Kušar in Ferjandič. Deputacija je prošila, da bi se lokalna železnica Gorica-Ajdovščina - Vipava - Postojna zgradila na normalni tir. Deputacija se je predstavlila tudi vojnemu ministru, ki se je izjavil za to, da se ta železnica zgradi na normalni tir.

Dunaj 20. Današnja „Wiener Ztg.“ javlja: Sekcijski načelnik v ministerstvu zunanjih stvari, grof Welsersheimb, imenovan je odposlanec v Bukarešti.

Belgrad 20. Včeraj popoldne pojavil se je tukaj grozen vihar. Padali so tako deli arni toče, kakor orehi. Na tisoče okenj je razbitih, v ostalem toča ni provzročila mnogo škode.

Peterburg 20. Poročilo o zdravstvenem stanju carjevem z dne 19. ob 10. uri sveder se glasi: Po noči na 19. t. m. car ni spal skoraj prav nič. Zjutraj je vstal kakor po navadi. Splošna slabost nespremenjena. Otekline na nogah narašča. Splošno stanje nespremenjeno. Podpisani: Leyden, Saharjin, Hirsch, Popov in Veljaminev.

Peterburg 20. Stanje carjevo ne dopušča nikake nade več. Zdravniki so menda konstatovali pričetek zastrupljenja krvi. Po vestih, dohajajočih iz Livadije, pričakovati je katastrofo vsaki trenotek.

London 20. „Standard“ pripoveduje, da je ruski carjevič jako užaljen radi izmišljotin, koje so širili te dni o njegovi osebi in o njegovih zasebnih odnosajih. Izjavil se je do nekojih oseb iz njegovega spremstva: V rosnici ne razumem, kako so mogli v Peterburgu verovati take budalosti! Oni, ki so jih verojeli, prepričajo se kmalu, da so bili prevarjeni.

London 20. Listu „Times“ poročajo iz Peterburga, da carja rapidno zapuščajo moči. Minister za vnaje stvari je prejel iz Peterburga naznanila, da mora sleherni trenotek pričakovati vest o carjevi smrti.

London 20. „Bureau Reuter“ javlja iz Yokohame-Mikado (japonski cesar) je odprl izredno zasedanje deželnega zbora. V svojem nagovoru je omenil, da je ukazal ministrom, predložiti zakon za pomnoženje potrebščin za vojsko in mornarico. Sedanje odnošaje da je provzročila Kitajska, a Japonska da ne bode mirovala, dokler ne doseže svojega cilja. Konečno je izjavil cesar svojo nadejo, da pripomorejo vsi podložniki k temu, da Japonska slavno premaga Kitajce.

Trgovinske brzojavke.

Budimpešta. Pšenica za jesen 634—636, za spomlad 678—679. Koruza za oktober 645 do 650. Oves za spomlad 610—611. Rž nova 536—538.

Pšenica nova od 78 kil. f. 645—650, od 79 kil. f. 650—655, od 80 kil. f. 655—660, od 81 kil. f. 660—665, od 82 kil. f. 665—670.

Ječmen 635—640; prosa 570—590.

Pšenica: Slabe ponudbe, povpraševanje omejeno, stalno. Prodalo se je 10.000 met st. 5 nč. dražje. Koruza vedno jako stalna. Vreme: lepo.

Praga. Nerafinirani sladkor za oktober f. 1327 december f. 1332, mirno, vreme deževno.

Praga. Centrifugal novi, postavljen v Test in s carino vred, odpošiljatev procej f. 30 —. November-mare f. 29.50-29.75. Concease za november-mare 30 — do 30.50. Četvorni za november 31.25. V glavah (sodih) za polovico oktobra 32 1/2, za konec oktobra 31 1/2.

Havre. Kava Santos good average za oktober 87.50, za februar 78 — mirno.

Hamburg. Santos good average za oktober 70.25, december 65.75, mare 62.50.

V Ameriki pojavlja se tendanca na znižanje cen, kar promet z žitom v Evropi ne vspodbuja podraževalcev. V Novem Yorku je v tem tednu padla rdeča zimska pšenica od 56 1/2, na 55 1/2, cts. in koruza od 56 1/2, na 55 cts. bushel.

Dunajska borza 20. oktobra 1894.

	danes	včeraj
Državni dolg v papirju	99.30	99.00
„ „ „ v srebru	99.25	99.00
Avstrijska renta v zlatu	123.60	123.60
„ „ „ v kronah	98.05	98.00
Kreditne akcije	370.00	369.75
London 10 let	124.25	124.25
Napoleoni	9.90 1/2	9.90
100 mark	61.00	60.97 1/2
100 italj. lir	45.00	45.35

Tržne cene.

(Cene se razumejo na debelo in s carine vred.)

Domači pridelki.

Pislo:	Koks	100 K.	12.50	12.75
Mandoloni	svetlorudeči	10.75	11.00	11.25
temnorudeči	kanarček	10.00	10.25	10.50
bohinjaški	beli veliki	10.00	10.25	10.50
zeleni, dolgi	okrogli	10.00	10.25	10.50
mešani, hrvaški	štajerski	7.75	7.75	7.75
Maslo fino štajersko		88.00	94.00	94.00
Jermen št. 10		9.25	9.50	9.50
8		9.75	10.00	10.00
11		11.25	11.50	11.50
Zelje kranjsko		5.50	5.75	5.75
Krompir, štajerski		5.25	5.50	5.50
Proso, kranjsko		2.60	2.80	2.80
Leča, kranjska		8.00	8.25	8.25
Špoh ogerski		10.00	10.00	10.00
Mast ogerska		52.00	54.00	54.00
Kava Moca	100 K.	56.00	58.00	58.00
Ceylon Plant. fina		194.00	196.00	196.00
Peri		182.00	184.00	184.00
Java Malang		189.00	191.00	191.00
Portorico		163.00	165.00	165.00
Guatemala		178.00	180.00	180.00
San Domingo		159.00	161.00	161.00
Malabar Plant.		156.00	158.00	158.00
native		172.00	174.00	174.00
Laguayra Plant.		170.00	172.00	172.00
native		170.00	172.00	172.00
Santos najfini		153.00	155.00	155.00
rednje fini		149.00	150.00	150.00
rednji		146.00	147.00	147.00
ordinar		133.00	135.00	135.00
Rio oprani		152.00	153.00	153.00
najfini		145.00	147.00	147.00
rednji		145.00	147.00	147.00
Bladkor Centrifugal I. vrste	100 K.	30.00	30.75	30.75
Concasé		30.50	31.25	31.25
v glavah		32.00	32.25	32.25
razkosani		32.00	32.25	32.25
Elit italijanski fini	100 K.	19.00	19.50	19.50
rednji		18.50	18.75	18.75
Japan fini AAA		17.50	17.75	17.75
rednji		15.75	16.00	16.00
Raugeon extra		13.25	13.50	13.50
I.		12.50	12.75	12.75
II.		9.00	9.25	9.25
Petrolej ruski v sodih		18.25	18.50	18.50
v zabojih od 29 kil.		5.80	5.80	5.80
Olje italijansko najfini	100 K.	66.00	67.00	67.00
rednje fino		58.00	59.00	59.00
bombažno, amerik.		39.00	40.00	40.00
dalmatinski		36.00	37.00	37.00
Limon: Mosinski	zaboj	8.00	10.00	10.00
Pomaranče		8.00	10.00	10.00
Mandeljni Dalmatinski	100 K.	62.00	64.00	64.00
Bari		84.00	88.00	88.00
Pinjoli		7.25	7.75	7.75
Rešidi Dalmatinski		8.00	8.25	8.25
Puljeski		14.00	14.25	14.25
S. teke Puljeske		11.50	12.00	12.00
Grške v venci		30.00	40.00	40.00
Sultanine		23.00	24.00	24.00
Vamperli		32.00	36.00	36.00
Olj. be		38.00	40.00	40.00
Polenske srednje velikosti		36.00	40.00	40.00
velike	novc	42.00	44.00	44.00
malo		42.00	44.00	44.00
Slaniki v velikih sodih		14.00	15.00	15.00
v 1/2		14.00	15.00	15.00

Trgovina.

Moka in otrobi. Moka. Tudi v tem tednu se tržišče ni popravilo kar nič; prav neverjetno se dozdeva, da to niti najmanj ne vpliva na stalno podraževanje koruze in fižola, koja morata večkrat — hočeš, nečeš — nadomeščati kruh. Mislimo pa, da ne bo de minolo mnogo časa, da obduti tudi pšenica nasledke nepovoljne letine koruze in fižola in da bodo morali vsled tega poskočiti cene toliko nji, kolikor moki. Kupčije je bilo tudi v tem tednu jako malo, kljub temu, da so poskušali prodajalci vsa sredstva in vse olajšave, da bi pripravili kupce do kupčije.

Razni ogerski mlini imajo te-le cene: št. 0 od f. 11:80 do 12:75; št. 1 od f. 11:20 do 12:25; št. 2 od f. 10:70 do 11:50; št. 3 od f. 10:10 do 10:80; št. 4 od f. 9:80 do 10:50; št. 5 od f. 9:50 do 10:30; št. 6 od f. 8:70 do 9:40; št. 7 od f. 7:— do 7:60; št. 8 od f. 5:90 do 6:70, kakor je že dotična vrst.

Otrobi. Dasi so cene nekoliko stalnejše, vendar ni izdatnejše kupčije. Največ se je še prodalo levantinskih, kajti nizke cene jamčijo prekupčevalcem vedji dobiček. Cene so prilično iste, kakor smo jih bili objavili poslednjič.

Drobni otrobi. Prilično povpraševanje, cene stalne.

Slanina in mast. Mlačnost stalna, kupčija rezervirana. Cene so: Mast, Budimpešta, sodi po 200/250 kg. franko Trst po f. 55; sodi 100 kg. po f. 55:50, in 80 kg. f. 56; Slanina 3 komdi na 100 kg. f. 50, 4 komadi f. 49.

Goved. Od 11. do 17. t. m. prodalo se je v Trstu 598 volov in 50 krav klavne živine in sicer 16 volov iz Kranjske, 237 iz Hrvaške, 0 iz Istre, 343 iz Dalmacije in 2 domača. Plačevali so se: voli iz Kranjske po f. 44— do 45.—; voli iz Hrvaške po f. 43.— do 44.—; iz Istre po f. — do —; iz Dalmacije po f. 43.— do 44.— in domači po f. 45.— do 46.—; domače krave po f. 44.— do 45.— in krave iz Italije po f. — do — kvintal mrtve vage.

Seno in slama. Seno I. vrste prodajalo se je v tem tednu po f. 3.55, II vr. po f. 2.60, slama I. vr. po f. 2.80, in II. vr. po f. 2:10 kvintal.

Surovo maslo, jajca in kokoši. Kranjsko surovo maslo prodajalo se je v tem

tednu v partijah od 20 do 30 kg. po 86 do 90 nč., v part. od 30 do 50 kg. po 82 do 86 nč., furiansko surovo maslo v part. od 20 do 30 kg. po f. 1.— do f. 1.04 in v part. od 30 do 50 kg. po 96 nč. do f. 1.— kilogram. Tolminske surove maslo I. vrste po f. 1.04 do 1.06 kilogram.

Jajca na debelo po f. 3.— do 3.50 sto komadov.

Kokoši po 1 gl. do 1:30 komad, piščeta po f. 1.— do f. 1:50 par.

Krompir, navadni, na debelo po 2.— do 3.— kvintal. „R. M.“

SVOJI K SVOJIM!

Gostilna Ivana Trevna v ulici Madonina št. 29. se priporoča slovenskemu občinstvu v obilen obisk. Točilo se zmirom izvrstna istrska in okoliščanska vina po najnižji ceni. Točna postrežba s gorikimi in mralimi jedmi. 2—52

Bratje Ribarić, izdelovalci oglja v av. Petru, priporočajo svoje zalogo v Trstu: *via Fondare 1, Piazza della Valle 2, via Madonna 2, Piasetta Cordatutti 2*, s ušedom tudi v ulici *Torrente* po **najnižjih cenah**. Oglje I. kakovosti karbonina, kok. drva na metre itd. Naročbo se spremljuje tla s dopisnico

Gostilna „All'Antico Moro“ ulica Solitaria 12. (po domače pri „Iručkoveu“) priporoča modro frankinjo po 40, domačo črnino po 32, belo viparsko po 36 in *Riesling* po 40 nč. liter. — Dobra kuhinja in po ceni je vedno na razpolago. Za družinsko uporabo od 5 l. naprej 4 nč. ceneje. — Držec se gesla: „*Rafak k rajaku*“, priporoča se podpisani za obil obisk. Anton Vodopivec, gostilničar.

Alojz Suppanz, urar, Corso 39 v Trstu sprejema vsakovrstna, v njegovo stroko spadajoča naročila. — Govori slovenski.

„Tržaška posojilnica in hranilnica“ (registrirana zadruga s omejenim poročtvom) *Via Molin Piccolo št. 1. I. nadstropje.*

Daje posojila na menjice in intabulacije proti 8% obrestim, na zastavo sreč in vrednostih papirjev pa proti 8% obrestim. Od hranilnih ulog plačuje po 8% obresti.

Uradni dnevi so: Vsaki dan od 9. do 12. ure dopoldne in od 3. do 5. popoldne, sveda izvenredni dnevi in praznike. Izplačuje se vsaki ponedeljek od 11. do 12. ure dopoldne, in vsaki četrtek od 3. do 4. ure popoldne. Glavni deleži veljajo po 200 kron. Zdrušni deleži se lahko plačujejo v mesečnih obrokih po 1 gl. ter znaša vsaki delež 10 gl. 1—96

Riunione Adriatica di Sicurtà 24—2 v Trstu.

Zavaruje proti požarom, prevozu po suhem, rekah in na morju, proti toči, na življenje v vseh kombinacijah. Glavnica in rezerva društva dne 31. decembra 1892 Glavnica društva gl. 4,000,000— Premijna rezerva zavarovanja na življenje 13,326 346-98 Premijna rezerva zavarovanja proti ognju 1,632,248 22 Premijna rezerva zavarovanja blaga pri prevažanju 49,465.07 Rezerva na razpolaganje 500,000— Rezerva zavarovanja proti preminjanju kurzov, bilanca (A) 333,822.42 Rezerva zavarovanja proti preminjanju kurzov, bilanca (B) 243,331.63 Rezerva specialnih dobičkov zavarovanja na življenje 500,000— Občna rezerva dobičkov 1,187,164.86 Urad ravnateljstva: *Via Valdirivo, br. 3* (v lastnej hiši).

Zaloga piva pivovarne bratov Reininghaus v Steinfeldu — Gradec in 156

zaloga kisle vode Mattoni's Giesshubler pri

A. DEJAKU, junior, v Trstu, via degli Artisti št. 8. zastopnik za Primorsko, Dalmacijo in Levant.

Jak. Klemen TRST

Via S. Antonio št. 1.

priporoča častitim svojim odjemnikom in slavnemu občinstvu **novc prispelo blago** za možke in ženske obleke, volnene robece in plitene zavratnike, spodnje kitije plitene in iz štofa, ogrinjala iz flanel, barhent beli, sivi in raznobarvan, majo, spodnje hlače iz volne in kotonine, nogovnice volnene in iz kotonine, rokavice, flanel za obleke, srajce bele in v raznih barvah, ovratnike, zapetnice, židane zavratnike za možke, dežnike, židane robece, čepice, volnene komače, volno za nogovnice, košuhovino in mufe, kakor tudi vse ostale predmete za pouk v ročnih delih v šolah po najnižjih cenah. Pri vseh naročbah zagotavlja točno in pošteno postrežbo

Tvornica glasovirjev Henrik Bremitz v Trstu, *Via Nuova št. 13*

pljaninov amerik. sistema garantirani novi od 170 gl. naprej. Prodajejo se tudi na mesečne obroke izplačljive v troh letih ter dajejo v najem od 3 gl. na mesec naprej.

SVOJO VELIKO ZALOGO olja iz oliv

priporoča 3—52

Enrico gm. Carlo Gortan

via Caserma 4, Trst (naspr. pivarni Pilsen)

Fr. Iv. Kwizda e. in kr. avstr. in kr. rum. dv. založnik, okrožni lekar *Korneuburg, Dunaj.*

Se rabi 40 let v mnogih hlevih, kadar krave ne majo, aje jesti, kadar imajo slabo prebavo, v svrhu sbojžanja mleka in da krave dajo več mleka.

KWIZDIN

Korneuburški redilni prašek za živino

osobito konje, rogato živino in ovce

Cena škatli 70 kr., polovici škatli 35 kr.

GLAVNA ZALOGA: okrožna lekarna XII Korneuburg, Dunaj

Paziti je na zgornjo varstveno znamko in zahtevati izrecno

KWIZDIN

Korneuburški redilni prašek za živino.

Teodor Slabanja

srebar v GORICI (Görz) ulica Morelli 17 se priporoča preč. duhovščini za napravo cerkvenih posod in orodij iz čistega srebra, alpaka in medenine, kot: monstrance, kelihov, itd. itd. po najnižji ceni v najnovejših in lepih oblikah. Stare reči popravim ter jih v ognju posrebrim in pozlatim.

Da si zamorajo tudi menj premožne cerkve omisliti razne cerkvene stvari, se bodo po želji prečastitih p. n. gospodov naročnikov prav ugodni plačilni pogoji stavlili. Ilustrovani cenik franco. Pošila vsako blago dobro spravljeno in poštne franko! 2—24

„Tržaška Hranilnica“

(Cassa di Risparmio Triestina)

Sprejemlje denarne uloge v bankovcih od 50 nč. do vsakega dne vsak dan v tednu razen praznikov, in to od 9—12. ure opoldne. Ob nedeljah pa od 10—12. ure opoldne. Obresti na knjižice 8%.

Plačuje vsak dan od 9—12. ure opoldne. Zneske do 100 gl. precej, preko 100 do 1000 mora se odločiti 3 dni in zneske preko 1000 gl. pa 5 dni.

Ekompulje menjice domicilirane na tržaškem trgu po 3%.

Posužuje na drž. papirje avstro-ogerske do 1000 gl. po 4%.

Daje denar proti vključenju na poseti v Trstu. Obresti po dogovoru 2—24

Trst, dne 5. maja 1894.

Dominik Lušin v Kopru

priporoča svojo veliko zalogo raznovrstne lesenine, kakor:

trame, žagance, morale, dile, pa tudi opeko, apno, pesek itd.

Naročila izvršujejo se točno in po najnižji ceni. 104—2

Registrir. vipavska vinarska zadruga

v zvezi z istrsko vinarsko zadrugo, je odprla dne 14. t. m. svojo pivnico na Bregu št. 1 v Ljubljani, kjer se bodo točila prav po ceni pristna lanška in letošnja vipavska in istrska vina. — Skladišče tega vina je v Šiški, kjer se bodo oddajala na debelo. Naročila za vsako množino sprejme go tilični obeh zadrug g. Peter Krebelj, kateri tudi posreduje direktno razpošiljanje vina po uzeceh vsem kupcem. — Kdor pride v belo Ljubljano, naj na zamudi obiskovati to gostilno, kjer bodo gotovo dobro postreženi.

Podpisani je kupil „**nen block**“ od stečajne mase trgovino

M. MILIC

na voglu Piazza Gadola in Via Nuova 27,

ter naznanja p. n. občinstvu, da dočim je storil potrebno preskrbeti trgovino z novim blagom, prodaja dosedanje blago po

najnižji razprodajalni ceni.

Priporočajoč se slav. slovenskemu občinstvu za mnogobrojno obiskovanje bečli

Josip Rebech.